

Στάδια της επιστημονικής έρευνας

Περιλαμβάνει 5 στάδια.

1. Επιλογή και διατύπωση του ερευνητικού προβλήματος
2. Σχεδιασμός της ερευνητικής διαδικασίας για την εξασφάλιση του ερευνητικού υλικού
3. Εκτέλεση του σχεδίου για την συλλογή του ερευνητικού υλικού
4. Στατιστική ανάλυση και ερμηνεία των εμπειρικών δεδομένων
5. Συγγραφή της ερευνητικής μελέτης

Τα στάδια 1-2 αποτελούν την προπαρασκευαστική φάση της έρευνας

Τα στάδια 3-4 αποτελούν την εκτελεστική φάση της έρευνας

Το στάδιο 5 είναι η φάση της έκθεσης των αποτελεσμάτων.

Στάδια της επιστημονικής έρευνας

- 1. Εντοπισμός ερευνητικού προβλήματος**
- 2. Οριοθέτηση και διατύπωση ερευνητικού προβλήματος**
 - Γενική διατύπωση του προβλήματος
 - Ανασκόπηση και αποδελτίωση βιβλιογραφίας
 - Διατύπωση συγκεκριμένων ερωτημάτων
- 3. Σχεδιασμός ερευνητικής διαδικασίας**
 - Επιλογή δείγματος
 - Επιλογή κατάλληλων τεχνικών
 - Χρόνος διεξαγωγής της μελέτης
 - Εκτέλεση προκαταρτικών ερευνών
- 4. Συλλογή ερευνητικών δεδομένων**
 - Συγκρότηση ομάδων ανάλυσης
 - Εκτέλεση πειραματικών παρεμβάσεων
 - Διενέργεια μετρήσεων

Στάδια της επιστημονικής έρευνας

- 5. Ανάλυση και ερμηνεία ερευνητικών δεδομένων**
 - Στατιστική επεξεργασία
 - Κατασκευή πινάκων και διαγραμμάτων
 - Κριτική αξιολόγηση και σχολιασμός αποτελεσμάτων
 - Συμπεράσματα
- 6. Συγγραφή ερευνητικής μελέτης**

Κριτήρια επιλογής του υπό-εξέταση προβλήματος

- Γενικά η έρευνα πρέπει να προάγει την επιστημονική γνώση, την εκπαιδευτική διαδικασία, και να συμβάλλει στην εφαρμογή επιστημονικών δεδομένων. Ειδικότερα το θέμα προκειμένου να επιλεγεί πρέπει
 1. Να προάγει την επιστημονική γνώση – επιστημονικό ενδιαφέρον
 2. Να αναφέρεται σε σημαντικό πρόβλημα
 3. Να μπορεί να εξεταστεί από επιστημονική-ερευνητική μέθοδο.
 4. Να είναι μέσα στις δυνατότητες και τα ενδιαφέροντα του ερευνητή
 5. Να έχει δυνατότητα να ανατρέξει σε πηγές που είναι προσιτές και εύχρηστες.
 6. Να υπάρχει χρόνος για την συγκεκριμένη ερευνητική διαδικασία.

Να προάγει την επιστημονική γνώση

- Πρέπει να είναι πρωτότυπο
- Καλύπτει κάποιο κενό στην υπάρχουσα πληροφορία και τις γνώσεις.
(πρωτότυπη συμβολή στην επιστήμη).

Τα παραπάνω μπορούν να επιτευχθούν όταν ο ερευνητής διερευνήσει σχολαστικά την υπάρχουσα βιβλιογραφία και ανακαλύψει ότι δεν έχει αναλυθεί το συγκεκριμένο πρόβλημα με τον τρόπο προσέγγισης που έχει επιλέξει.

Η επανάληψη είναι αποδεκτή εφόσον ο ερευνητής θεωρεί ότι η προηγούμενη μελέτη έχει καταλήξει σε συμπεράσματα τα όποια είτε αποκλίνουν από την πραγματικότητα, είτε έχουν πραγματοποιηθεί τέτοιες διαχρονικές αλλαγές που τα αποτελέσματα διαφοροποιούνται.

Να μπορεί να εξεταστεί από επιστημονική-ερευνητική μέθοδο

Επιστημονική μεθοδολογία ονομάζεται η διαδικασία κατά την οποία ο ερευνητής καθορίζει τους τρόπους ανάλυσης του υπό-εξέταση προβλήματός του.

- Θα πρέπει να μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε επιστημονικές μεθοδολογίες για την επίλυση και ανάλυση του συγκεκριμένου προβλήματος.
- Ο ερευνητής θα πρέπει να ξεκαθαρίσει την ύπαρξη των συγκεκριμένων επιστημονικών τεχνικών καθώς και τα στάδια της μεθοδολογίας του.
- Όλα τα προβλήματα δεν μπορούν να εξετασθούν με επιστημονική μεθοδολογία.

Να αναφέρεται σε σημαντικό πρόβλημα

- Πρέπει να αναφέρεται σε ένα σύγχρονο, σπουδαίο και σημαντικό πρόβλημα.
- Η αξία ενός ερευνητικού θέματος μπορεί σε ορισμένες περιπτώσεις να εντοπίζεται στην πρακτική χρησιμότητάς του.

Να είναι μέσα στις δυνατότητες και τα ενδιαφέροντα του ερευνητή

- Το κριτήριο αυτό εκπίπτει στο κατά πόσο ο ερευνητής έχει την δυνατότητα να διερευνήσει την επιστημονική έρευνα του συγκεκριμένου θέματος, να τον ενθουσιάζει και να τον ενδιαφέρει η επίλυσή του.

Σκόπιμα το ερευνητικό θέμα να συνάπτει με τα ειδικότερα ενδιαφέροντα του διεξάγοντος την έρευνα.

Επίσης η επιλογή του θέματος συχνά επηρεάζεται από το συγκεκριμένο πλαίσιο στο οποίο διενεργείται η έρευνα.

Αρκετές φορές θα πρέπει να ξέρουμε πως και γιατί διαλέξαμε το συγκεκριμένο θέμα.

Να έχει δυνατότητα να ανατρέξει σε πηγές που είναι προσιτές και εύχρηστες.

- Οι πηγές στις οποίες θα ανατρέξει να είναι προσιτές και εύχρηστες
- Εύκολη προσβασιμότητα
- Σύνδεση με Βάσεις Δεδομένων, βιβλιοθήκες, διαδίκτυο

Οριοθέτηση θέματος

- Καταγραφή γενικών ερωτημάτων

Η έρευνα αρχίζει από ένα γενικό προβληματισμό για κάποιο συγκεκριμένο ερώτημα. Μια σειρά από ερωτήματα τίθονται κατά την διαδικασία ορισμού θεματικής ενότητας.

1. Επισκόπηση της βιβλιογραφίας, καθώς και ερευνών του τομέα.
2. Παρακολούθηση συνεδρίων και σεμιναρίων
3. Μελέτη σχετικών βιβλίων, άρθρων
4. Μελέτη ολοκληρωμένων ερευνών του τομέα όπου ο ερευνητής καλείται να ανακαλύψει τα ερωτήματα που έμειναν αναπάντητα έτσι ώστε να αφοσιωθεί στην έρευνά τους.
5. Μελέτη των υπαρχόντων θεωριών που έχουν εφαρμοστεί στον τομέα έρευνας που έχει επιλεγεί.

Οριοθέτηση θέματος

- Καθορισμός του θέματος

Η επιλογή ενός θέματος είναι σύνθετη και πολύπλοκη διαδικασία. Τα κριτήρια επιλογής ενός από τα υποψήφια θέματα είναι:

1. Να ανήκει στην ευρύτερη γνωστική περιοχή του τομέα του ερευνητή
2. Να είναι κοντά στα ενδιαφέροντά του
3. Να είναι μέρος των επαγγελματικών του ενασχολήσεων
4. Να είναι μέσα στις δυνατότητές του.

Οριοθέτηση θέματος

- Οριοθέτηση του ερευνητικού προβλήματος

Το θέμα λόγω της πολυπλοκότητάς του, θα πρέπει να αναλυθεί με βάση συγκεκριμένους άξονες, οι οποίοι ορίζονται από τον ερευνητή.

Παράδειγμα

Επίπτωση της εκπαίδευση στην φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό στην χώρα μας.

Άξονες

Η φτώχεια είναι ένα σύνθετο και πολύπλοκο φαινόμενο και ως φτωχοί ορίζονται πρόσωπα τω οποίων οι πόροι είναι τόσο περιορισμένοι ώστε να αποκλείονται από το ελάχιστο αποδεκτό επίπεδο διαβίωσης ζωής του κράτους στο οποίο διαμένουν.

Οριοθέτηση θέματος

Παράδειγμα

Επίπτωση της εκπαίδευση στην φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό στην χώρα μας.

Σημεία αναφοράς

- Η φτώχεια δεν πρέπει να μελετάται μόνο σε ατομική ή οικογενειακή βάση αλλά πρέπει να λαμβάνεται υπόψη και ο σχεδιασμός των δομών της κοινωνίας που οδηγούν στην απομόνωση.
- Η φτώχεια δεν προσδιορίζεται μόνο από χρηματικές απολαβές αλλά και από άλλους δείκτες
- Η φτώχεια σημαίνει αποκλεισμό ατόμων από αυτό που θεωρείται ως ελάχιστο αποδεκτό επίπεδο διαβίωσης.

Η φτώχεια δεν έχει γενική έννοια. Ο ερευνητής θα πρέπει να προσδιορίσει τους βασικούς παράγοντες για την μελέτη

Βιβλιογραφική ανασκόπηση

Η βιβλιογραφία αποτελεί το πρώτο και βασικότερο στάδιο της ερευνητικής διαδικασίας. Αφορά την συστηματική καταγραφή εμπειρικών ερευνών που έχουν πραγματοποιηθεί στα πλαίσια του τομέα έρευνας. Ο κύριος σκοπός είναι να αποκτήσει ο ερευνητής σφαιρική άποψη σχετικά με τους άξονες αναφοράς του προβλήματος δίνοντάς του μια ευρύτερη εικόνα για την διερεύνηση της υπάρχουσας θεωρίας.

Σκοπός

1. Διασαφήνιση εννοιών και ορισμών
2. Περιορισμός του προβλήματος
3. Καταγραφή των μεταβλητών
4. Καταγραφή των περιοχών που έχουν αναλυθεί
5. Καταγραφή των μεθόδων που έχουν προσεγγισθεί από άλλους ερευνητές.

Βιβλιογραφική ανασκόπηση

Ο ερευνητής κατά την επίσκεψή του σε μια βιβλιοθήκη θα πρέπει να ανατρέξει

- Στον θεματικό και αλφαβητικό κατάλογο των συγγραφέων
- Στα ειδικά βιβλιογραφικά εγχειρίδια ανά τομέα έρευνας
- Στο βιβλιοθηκονόμο

Τα αποτελέσματα της ανασκόπησης της βιβλιογραφίας θα καταγραφούν σε ένα κατάλογο παράθεσης των βιβλιογραφικών αναφορών που θα χρησιμοποιηθούν στην έρευνα.

Τεκμηρίωση είναι η καταλογράφηση των βιβλιογραφικών στοιχείων για όλα τα μελετήματα που έχουν δημοσιευθεί στα διάφορα επιστημονικά περιοδικά καθώς και η ταξινόμησή τους ανάλογα με το θέμα (θεματική ενότητα) ή/και τον συγγραφέα (ονομαστική).

Βιβλιογραφική ανασκόπηση

- Όταν πρόκειται για βιβλίο η σειρά παράθεσης των στοιχείων είναι

Φίλιας Β. Εισαγωγή στην μεθοδολογία και τις τεχνικές των κοινωνικών επιστημών, β' έκδοση, Gutenberg, Αθήνα 1996.

- Αν πρόκειται για άρθρο σε περιοδικό η σειρά παράθεσης των στοιχείων είναι

Μητράκος Θ. Φτώχεια και κοινωνικός αποκλεισμός, Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών, 5, 92, Ιούνιος 2003, 95-106

- Αν πρόκειται για δοκίμια η σειρά παράθεσης των στοιχείων είναι

Κανελλόπουλος Κ Διανομή αναδιανομή και φτώχεια, Μελέτες 55, Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών, Αθήνα, 2004

Βιβλιογραφική ανασκόπηση

- Όταν πρόκειται για επιμελούμενο τόμο η σειρά παράθεσης των στοιχείων είναι

Δραγώνα Θ. Ποσοτικές και ποιοτικές προσεγγίσεις: αποκλίσεις και κατασκευασμένα στεγανά. Στο Φ. Τσαλίκου (επιμ.). Η Ψυχολογία στην Ελλάδα σήμερα, Πλεθρον, Αθήνα, 1994.

- Αν πρόκειται για διαδικτυακές αναφορές η σειρά παράθεσης των στοιχείων είναι

Rabinowitz E, European integration: what kind of CAP reform would facilitate the enlargement? Swedish University, www.fao.org, 2002

Μορφές διατύπωσης του ερευνητικού προβλήματος

Μετά τον καθορισμό του θέματος και της βιβλιογραφίας αρχίζει η διαδικασία διατύπωσης υποθέσεων εργασίας. Δύο βασικές μορφές

- Ερευνητική υπόθεση: Καταφατική πρόταση, μια πρόβλεψη για τα αναμενόμενα αποτελέσματα της έρευνας.
- Διερευνητική υπόθεση: Ερωτηματική πρόταση χωρίς αναφορά στα αναμενόμενα αποτελέσματα.

Στο παράδειγμα της φτώχειας

Ερευνητική υπόθεση: όσο υψηλότερο είναι το επίπεδο της εκπαίδευσης που κατέχει ο ερωτώμενος τόσο λιγότερο κινδυνεύει από τον κοινωνικό αποκλεισμό.

Διερευνητική υπόθεση: Αν το χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης επηρεάζει το εισόδημα του ατόμου.

Επιλογή της θεωρίας για την ανάλυση του προβλήματος

Είναι η επιλογή της θεωρίας που θα εφαρμοστεί για να διερευνηθεί το συγκεκριμένο πρόβλημα.

Ο ερευνητής οφείλει να επιλέξει το θεωρητικό υπόβαθρο για την ανάλυση του προβλήματος.

Επίσης πρέπει να αναζητήσει την επαναδιατύπωσή τους